

ПРОГРАМА
вступного іспиту до ад'юнктури
для здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 Професійна освіта
(освітньо-наукова програма Професійна освіта)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна освіта – галузь педагогічної науки, що досліджує мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи, засоби і технології професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців різного освітнього рівня. Професійна освіта на сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні є одним із визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, розвитку духовної культури українського народу, запорукою майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної держави.

Наукова спеціальність 015 «Професійна освіта»(освітньо-наукова програма Професійна освіта), спрямована на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів, які досліджують теоретичні, методологічні, науково-прикладні питання теорії та методики професійної освіти, зокрема закономірності, тенденції розвитку систем професійної освіти, структурно-функціональні зміни, освітні, організаційно-управлінські процеси у професійній підготовці фахівців у взаємозв'язку з соціально-економічними перетвореннями в Україні та за кордоном.

Програма визначає необхідний стартовий (початковий) рівень наукової підготовленості для вступників до ад'юнктури за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (освітньо-наукова програма Професійна освіта). Специфіка навчання в ад'юнктурі вимагає від дослідника здатності синтезувати знання закономірностей, принципів, сучасних тенденцій розвитку загальної педагогіки з теорією та методикою професійної освіти. Під рівнем наукової підготовленості ад'юнкта за спеціальністю 015 «Професійна освіта» (освітньо-наукова програма Професійна освіта), розуміємо його здатність вирішувати завдання ціннісно-орієнтаційної, гностичної, рефлексивної та перетворювальної діяльності у галузі професійної освіти, спираючись на засвоєний професійно-педагогічний досвід. Рівні наукової підготовленості розрізняються класами завдань, які здатний вирішувати ад'юнкт. Необхідний рівень характеризується готовністю до самостійної постановки професійно-педагогічних проблем і пошуку нових способів їх вирішення. Важливо також продемонструвати розвиненість професійно-педагогічної культури, а також володіння відповідними способами проективної, дослідницької діяльності.

Мета вступного випробування зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (освітньо-наукова програма Професійна освіта): перевірити якість професійно-педагогічних знань, умінь і навичок вступників, стан їхньої готовності до дослідницької діяльності в галузі професійної педагогіки, систематизація теоретичних і прикладних знань науковців-початківців щодо розуміння сучасного процесу модернізації освіти взагалі та професійної зокрема, сприяння розвитку їхніх професійно-значущих якостей і професійної компетентності як педагогів і науковців. Отже, вступне випробування до ад'юнктури має визначити рівень фактичної наукової та професійної компетентності вступника.

Завдання програми вступного випробування до ад'юнктури: ініціювати процес професійного самовизначення в обраній спеціальності, що є основою подальшої професійної діяльності, професійного розвитку і саморозвитку; дати уявлення про основні категорії професійної педагогіки відповідно до спеціальності; ознайомити з напрямками науково-педагогічного дослідження у сфері професійної освіти зі спеціальності; формувати навички самостійної науково-дослідницької та педагогічної діяльності при підготовці теоретичних питань в рамках певного напрямку у сфері професійної освіти і компетенцій, необхідних для науково-педагогічної роботи; створити умови для формування у ад'юнктів професійних умінь і навичок з таких видів діяльності: навчально-професійна, науково-дослідницька, педагогічно-проектувальна, організаційно-технологічна, методична.

Пропонована програма містить: питання з нормативно-правової бази та державної політики в галузі освіти, з історії розвитку освіти, загальної методології педагогіки, з теорії та практики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Програма вступного випробування до ад'юнктури зі спеціальності 015 «Професійна освіта» складена на підставі обсягу стандарту вищої освіти магістра зі спеціальностей «Професійна освіта», «Педагогіка вищої школи», «Управління навчальним закладом» і містить опорні питання навчальних курсів «Загальні основи педагогіки», «Методологія та логіка наукових досліджень», «Порівняльна педагогіка вищої школи», «Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні», «Освітні технології у вищій освіті».

Окремими розділами програми, що мають допомогти майбутньому ад'юнктові у процесі підготовки, є питання до випробування, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання знань. Питання до випробування складені відповідно до навчальних програм основних педагогічних дисциплін базової підготовки бакалавра і магістра. Список літератури є орієнтовним і включає праці з методології педагогіки, методики професійно-педагогічних

досліджень, найбільш важливі праці з історії та теорії навчання, а також деякі роботи із суміжних наук – психології та філософії освіти.

Програма передбачає з'ясування рівня знань вступників про:

- історію розвитку професійної освіти та окремих галузей;
- теоретико-методологічні основи професійної освіти;
- порівняльну професійну педагогіку;
- проблеми сучасного підручника для професійної освіти;
- теорію та методика ступеневої освіти у професійних навчальних закладах;
- теорію та методику вивчення дисциплін професійно-орієнтованих циклів у професійно-технічних та вищих навчальних закладах;
- теорію та методику професійного навчання дорослого і незайнятого населення;
- стандартизацію у професійній освіті;
- інноваційні процеси у професійній освіті;
- післядипломну освіту фахівців;
- педагогічні засади професійно-творчого розвитку особистості в системі неперервної професійної освіти;
- педагогічну майстерність у професійній підготовці фахівців;
- науково-дослідну роботу студентів у процесі фахової підготовки;
- теорію та методику організації навчально-виробничої та навчальної практики у професійно-технічних і вищих навчальних закладах;
- підготовку та перепідготовку фахівців у системі дистанційної освіти;
- педагогічні технології в неперервній освіті.

Під час випробування вступник має продемонструвати:

- ґрунтовні знання основних понять і проблем загальної педагогіки, дидактики і професійної педагогіки, найважливіших праць із загальних та окремих питань теорії та методики викладання навчальних дисциплін у вищій школі; історико-педагогічних проблем розвитку професійної освіти в Україні; проблем розвитку професійної освіти в інших країнах світу; основних положень праць видатних вітчизняних і зарубіжних педагогів-просвітителів з питань освіти, навчання і виховання;
- знання тенденцій розвитку основних педагогічних теорій і систем; знання про людину як суб'єкта освітнього процесу, вікові, індивідуальні особливості, професійні схильності й інтереси, соціальні фактори розвитку студента; знання про закономірності виховання і навчання в цілісному педагогічному процесі, про сучасні педагогічні технології у сфері професійної освіти; організації освітнього процесу в різних закладах професійної освіти; знання в галузі розробки навчально-програмної документації та основ

формування змісту професійної освіти; з основ управління закладами професійної освіти; в галузі організації дослідно-експериментальної роботи у галузі професійної освіти;

– виявити вміння аналізувати, порівнювати окремі педагогічні теорії, систематизовувати різні наукові підходи до наукової проблеми; творчо застосовувати теоретичні погляди теоретиків педагогіки, зокрема професійної педагогіки у навчально-виховній діяльності вищих і професійно-технічних навчальних закладів; моделювати навчальний процес у ВНЗ і ПТНЗ; проектувати навчально-пізнавальну діяльність учнів і студентів; організовувати різні види і форми діяльності учнів і студентів; системно аналізувати явища професійної освіти; організовувати науково-дослідну та експериментальну роботу в закладах професійної освіти; прогнозувати основні шляхи подальшого розвитку професійної освіти в Україні.

Результати випробування:

встановлюється рівень готовності вступника до навчання в ад'юнктурі та вирішення завдань науково-педагогічної діяльності в галузі професійної освіти.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Державні нормативно-правові документи про освіту

Закони України, що закладають основу побудови освітнього процесу:

- «Про освіту»;
- «Про вищу освіту» (2014 р.);
- «Про професійно-технічну освіту».

Концептуальні документи, що визначають стратегічні напрями розвитку освіти в Україні:

- Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»);
- Національна доктрина розвитку освіти (2002 р.);
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.;
- Концепція національної системи кваліфікацій;
- Національна рамка кваліфікацій;
- Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010 – 2020 р.);
- Державні стандарти професійної освіти.

Теоретичні основи професійної педагогіки

Основні категорії професійної педагогіки, їх характеристика. Стандартизація змісту професійно технічної та вищої освіти. Управління закладами освіти. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу у навчальних закладах. Психологічні аспекти підготовки бакалаврів і магістрів у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах. Формування особистості майбутнього фахівця у класичних університетах та інших вищих навчальних закладах.

Поняття про педагогічний процес. Структура педагогічного процесу. Навчання і виховання як підсистеми педагогічного процесу. Принципи цілісного педагогічного процесу. Етапи, закони і закономірності педагогічного процесу. Учіння як специфічний вид діяльності студентів. Процес навчання як цілісна система.

Педагогічні технології в сучасній світовій і вітчизняній освіті. Сучасні інноваційні технології творчого розвитку особистості (розвивальне навчання, навчання як дослідження, організація групової навчальної діяльності студентів, метод проектів, евристично-модульна технологія, нові інформаційні технології активізації пізнавально-творчої діяльності).

Зміст загальної та професійної освіти. Принципи і критерії відбору змісту освіти. Сутність стандартизації сучасної освіти. Навчальний план, навчальна програма як нормативні документи, що відображають зміст освіти. Модель діяльності фахівця і зміст професійної підготовки. Нормативно-правове

регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат.

Діяльність видатних дидактів, їхні основні творчі надбання. Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду в системі професійної освіти. Інноваційні процеси в розвитку професійної освіти. Класифікація основних інновацій. Сутність та основні завдання інноваційного освітнього проекту.

Теорія і методика виховної роботи у професійних навчальних закладах. Методи, форми і технології виховання у професійній педагогіці. Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу. Колектив як засіб виховання. Інститут кураторства.

Неперервна професійна освіта

Фундаментальні принципи розвитку сучасної освіти. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.

Національна освіта як соціокультурне явище. Філософія освіти: поняття і предметне поле. Освіта в контексті глобалізації. Технологізація освіти як історична неперервність. Неперервна освіта як філософська і педагогічна категорія. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні. Тенденції розвитку неперервної освіти в Україні. Неперервна освіта як світова тенденція. Світові тенденції в організації неперервної освіти. Ступенева освіта та шляхи її впровадження в практику.

Система освіти України. Вища освіта. Післядипломна освіта. Дистанційна освіта. Самоосвіта. Освіта дорослих. Андрагогіка як наука про освіту дорослих. Професійне навчання на виробництві. Соціально-терапевтична функція вищої освіти як фактор забезпечення здоров'я суспільства. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Акмеологія професійної освіти в контексті методології сучасної науки. Наступність у діяльності навчальних закладів.

Процес навчання як цілісна система навчально-виховного процесу

Сутність навчального процесу у ПТНЗ, коледжах, ВНЗ, інститутах післядипломної освіти. Центри зайнятості. Основні принципи навчання, їх класифікація та характеристика. Закономірності навчання. Загальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів. Підходи до класифікації методів і засобів навчання. Критерії вибору методів навчання студентів.

Методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Суть і основні форми контролю у професійно-технічних і вищих навчальних закладах. Оцінювання знань, умінь і навичок учнів ПТНЗ, студентів коледжів і ВНЗ.

Оцінювання знань учнів ПТНЗ, студентів коледжів і ВНЗ, види і форми організації перевірки знань студентів. Моніторинг якості знань, умінь і навичок студентів. Індивідуальна робота з учнями. Форми та методи активізації індивідуальної роботи.

Методика професійної освіти

Дидактичні особливості викладання навчальних дисциплін. Категорії дидактики. Провідні дидактичні принципи.

Загальні і спеціальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Основні форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів у ВНЗ.

Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Психолого-педагогічні вимоги до лекції в сучасній системі професійної освіти. Організація роботи студентів на інтерактивній лекції. Конспект лекції, його функції

Мета та функції практичних занять. Форми семінарських занять, методичні вимоги до їх підготовки та проведення. Лабораторне заняття, його мета і особливості побудови, підготовка, методика проведення. Інноваційні підходи до підготовки та проведення навчальних занять у системі професійної освіти. Особливості використання мультимедійних засобів під час вивчення навчальних дисциплін.

Самостійна робота студентів в системі професійної освіти. Методичні прийоми активізації самостійної роботи. Організація і контроль самостійної діяльності студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Навчальна і виробнича практика студентів в системі професійної підготовки.

Науково-дослідна робота студентів, принципи і форми її організації. Студентське наукове товариство.

Студент як суб'єкт навчально-виховного процесу

Навчальний час студента. Права та обов'язки студентів.

Інтеграція навчальної і наукової діяльності. Базовий і варіативний компоненти у змісті освіти. Шляхи і засоби усунення, дублювання навчального матеріалу. Новітні інформаційні технології в навчанні. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін. Методика використання комп'ютерів у навчально-виховному процесі вищої школи. Організація навчальної діяльності студентів з використанням методів проблемного навчання. Організація самостійної роботи студентів. Використання гри (ігрових прийомів) під час вивчення навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах. Повторення, контроль, корекція знань і вмінь студентів з навчальних дисциплін. Особливості використання засобів наочності під час вивчення навчальних

дисциплін. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні. Технологія навчального процесу у вищих навчальних закладах. Оцінка якості проведення навчальних занять. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях. Недоліки організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Проблеми формування мотивації учіння студентів вищих навчальних закладів.

Організація навчально-виховного процесу у ВНЗ

Порядок і форми організації навчального процесу. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Нормативно-правове регулювання організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Організація навчально-методичного забезпечення навчального процесу. Форми організації навчання, їх характеристика. Аудиторні та позааудиторні форми навчання. Інтенсифікація й активізація навчального процесу. Блочно-модульний підхід до навчання. Вибір оптимального поєднання методів навчання. Диференційоване навчання у навчальних закладах: особливості та перспективи. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат. Проектна форма навчання. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги, мистецько-ігрові форми навчання, методи наративу: розповіді, описи, автобіографічні та життєві історії, майстер-класи, педагогічне консультування). Умови впровадження освітніх інновацій у навчально-виховний процес. Методика використання комп'ютерних навчальних програм у навчально-виховному процесі. Методика проведення лабораторних робіт на міжпредметній основі.

Характеристика навчальних планів, програм, посібників і підручників.

Управління системами професійної освіти

Поняття управління освітніми системами в педагогічній науці та менеджменті освіти. Принципи управління освітніми системами.

Управління державними і муніципальними навчальними закладами. Управління недержавними навчальними закладами.

Управління професійним навчальним закладом: призначення, мета, процес, система, механізм. Управлінська культура керівника навчального закладу, її основні компоненти.

Управління якістю професійної освіти. Стан, основні принципи і підходи до підвищення якості підготовки фахівців.

Професійна компетентність викладача вищого навчального закладу

Професіоналізм педагога, його складові. Робочий час викладача. Права та обов'язки викладачів. Обліково-звітні документи з навчальної і навчально-методичної роботи. Зміст діяльності викладача в навчальному процесі. Роль викладача в якісній підготовці фахівців різних галузей. Функції викладача. Планування діяльності викладача та студентів на лекційних і практичних заняттях.

Поняття “педагогічна майстерність” викладача, її вплив на результат навчання студентів. Види та цілі спілкування педагога зі студентами. Роль спілкування викладача зі студентами в навчально-виховному процесі. Професіонала педагога. Рівень знань, умінь і навичок викладача з методики викладання навчальних дисциплін та його вплив на рівень знань, умінь і навичок учнів і студентів з конкретної навчальної дисципліни. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до науково-дослідної (науково-дослідницької) роботи. Робота викладача з розвитку в учнів і студентів інтересу до читання науково-популярної та спеціальної літератури.

Порівняльна професійна педагогіка

Діяльність провідних міжнародних організацій у сфері освіти. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку систем професійної освіти у сучасному світі. Загальні тенденції реформування сучасних систем професійної освіти. Характеристика системи професійної освіти США. Характеристика системи професійної освіти Великої Британії. Характеристика системи професійної освіти в Німеччині. Характеристика системи професійної освіти Франції. Характеристика системи професійної освіти Японії. Порівняльна характеристика стану вищої освіти в розвинених країнах світу (на прикладі трьох країн на вибір). Досвід зарубіжних країн щодо оцінювання знань студентів. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній вищій школі. Досвід зарубіжних країн щодо оцінювання знань студентів. Пошуки ефективних форм навчання в зарубіжній вищій школі.

Організація педагогічного дослідження та обробка його результатів

Фундаментальні, прикладні, порівняльні дослідження. Педагогічний експеримент і його основні етапи. Композиція дисертаційної роботи. Методи педагогічних досліджень. Об'єкт і предмет, мета та завдання дослідження. Теоретична та методологічна основи наукової роботи. Вивчення літератури і відбір фактичного матеріалу. Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень. Співбесіда й анкетування як методи педагогічних досліджень. Методи тестування в педагогічних дослідженнях. Лабораторний експеримент.

Основні етапи експериментальної роботи з перевірки навчальних планів і програм. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Методи оброблення наукового матеріалу. Лінійний коефіцієнт кореляції Спірмена. Лінійний коефіцієнт кореляції R. Графічне зображення варіаційного ряду за допомогою гістограм. Середня похибка середньої вибіркової величини. Вибірковий метод у педагогічних дослідженнях. Компонентний метод аналізу контрольних робіт. Математично-статистичні методи оброблення експертних оцінок. Констатувальний та формувальний етапи експерименту. Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів.

**Перелік питань для складання вступного випробування зі спеціальності
015 «Професійна освіта»
(освітньо-наукова програма Професійна освіта)**

Основні завдання професійної підготовки та перепідготовки в умовах інтеграції сучасної системи освіти в європейський освітній простір.

1. Критерії оцінки якості сучасної професійної освіти.
2. Характеристика методів професійного навчання.
3. Сучасний стан і шляхи забезпечення якості освіти в Україні.
4. Вплив сучасних інформаційних технологій на зміну освітньої парадигми.
5. Особливості системи післядипломної педагогічної освіти.
6. Характеристика нормативно-правової бази розвитку освіти в Україні.
7. Основні принципи розвитку вищої освіти в умовах глобалізованого полікультурного світу.
8. Професійна культура, її взаємозв'язок з особистісною та педагогічною культурою фахівця вищої кваліфікації.
9. Особистісно орієнтована парадигма професійно-педагогічної освіти.
10. Гуманізація та гуманітаризація професійної освіти в Україні та світі.
11. Фундаментальні принципи розвитку сучасної професійно-педагогічної освіти.
12. Тенденції розвитку неперервної професійної освіти в Україні: навчання впродовж життя.
13. Напрями інформатизації сучасної вищої освіти.
14. Професійний відбір, його сутність і роль у зв'язку зі зростанням сучасних вимог до якості добору кадрів для різних галузей.
15. Професіоналізм, його сутність. Умови розвитку професіоналізму в процесі навчання та професійної діяльності.
16. Сутність і зміст поняття «педагогічні технології».
17. Вимоги до професійно-особистісних якостей педагогічних і науково-педагогічних працівників.
18. Пріоритетні напрями реформування професійно-педагогічної освіти в Україні.
19. Важливість навчання впродовж життя для підтримки професійної кар'єри та особистісного зростання.
20. Інтегративний підхід до змісту професійної педагогіки.
21. Криза сучасної освіти, основні напрями модернізації вищої освіти у XXI столітті.
22. Сутність і зміст понять «академічна мобільність» і «конкурентоспроможність» фахівців.
23. Аксіологічні основи розвитку професійно-педагогічної освіти.
24. Місія сучасної вищої освіти (на основі нормативно-правових документів).

25. Вища освіта в умовах глобалізації, світової євроінтеграції та інформатизації суспільства.
26. Вимоги до професійної компетентності сучасного фахівця.
27. Розвиток вищої школи в Україні відповідно до вимог Болонського процесу.
28. Становлення особистісно орієнтованої педагогіки в Україні
29. Значення професійно-педагогічної освіти для цивілізаційного розвитку, її вплив на розвиток суспільства.
30. Освіта й особистість в умовах постіндустріального суспільства.
31. Професія як вид трудової діяльності (занять) людини. Класифікатор професій.
32. Самоменеджмент у професійній діяльності.
33. Роль навчання, самовиховання та професійної підготовки особистості у професійному розвитку.
34. Сутність і характеристика поняття «особистісно орієнтоване навчання».
35. Професійна етика, її значення у професійній діяльності. Взаємозв'язок професійної етики і професійної культури особистості
36. Сучасні парадигми професійної освіти в Україні.
37. Професійний розвиток, його сутність і мета.
38. Професійна орієнтація, її складові. Завдання професійної орієнтації та підходи до їх розв'язання на сучасному етапі розвитку освіти в Україні.
39. Роль професійного самовизначення у формуванні особистості.
40. Суспільна й особистісна цінність неперервної професійної освіти.
41. Інституціональний й особистісний рівні неперервної професійної освіти.
42. Характеристика нормативно-правової бази розвитку освіти в Україні.
43. Зв'язок вищої освіти та освіти дорослих.
44. Фундаментальні принципи розвитку сучасної професійно-педагогічної освіти.
45. Пріоритетні напрями реформування професійно-педагогічної освіти в Україні.
46. Гуманізація та гуманітаризація професійно-педагогічної освіти в Україні та світі.
47. Особливості системи післядипломної педагогічної освіти.
48. Основні напрями модернізації професійно-педагогічної освіти ХХІ століття та проблеми сучасної вищої школи.
49. Аксіологічні основи розвитку професійно-педагогічної освіти.
50. Сутність поняття «якість освіти» та основні шляхи її забезпечення.
51. Вимоги до професійно-особистісних якостей педагогічних та науково-педагогічних працівників.
52. Критерії оцінки якості сучасної професійної освіти.
53. Характеристика методів професійного навчання.
54. Сутність та характеристика поняття «особистісно орієнтоване навчання».

55. Професійна орієнтація, її складові, основні завдання та підходи до їх розв'язання на сучасному етапі розвитку освіти в Україні.
56. Характеристика педагогічних концепцій в Україні
57. Аксиологічні основи розвитку професійно-педагогічної освіти.
58. Вимоги до професійної компетентності сучасного фахівця.
59. Роль професійного самовизначення у формуванні особистості.

Рекомендована література

1. Автомонов П.П. Дидактика вищої школи : підручник / П.П. Автомонов. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. — 368 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія [підручник для студ., аспір. та молодих викладачів навч. закладів] / А.М.Алексюк. — К.: Либідь, 1998. — 560с.
3. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности / В. И. Андреев. — Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1998. — 240с.
4. Аносов І.П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект: Монографія. — К.: Твімінтер, 2003. — 391 с.
5. Атанов Г.А. Деятельностный подход в обучении / Г.А. Атанов. — Донецк: ЕАИ — Пресс, 2001. — 158 с.
6. Безрукова В.С. Словарь нового педагогического мышления / Валентина Сергеева Безрукова. — Екатеринбург: Альтернативная педагогіка, 1996. — 198 с.
7. Белоглазова Л.Б. Методические проблемы использования электронного учебного пособия в профессиональной школе: [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.ito.Su/2002/II/3/II-3-1177.html>
8. Беспалько В.П. Образование и обучение с участием ИТО (педагогика третьего тысячелетия) / Владимир Павлович Беспалько. — М.: Психол.-соц. институт; Воронеж: МОДЕК, 2002. — 352 с.
9. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2005. — № 4. — С. 5 — 27.
10. Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник — К.: Либідь, 2008. — 848 с.:
11. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна — США): Моногр. — К.: Центр практ. філософії, 2001. — 216 с.
12. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої системи освіти: монографія /В.Ю.Биков. — К.: Атіка, 2008. — 684 с.
13. Біла книга національної освіти України / Т.Ф.Алексееєнко, В.М.Аніщенко, Г.О.Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. — К.: Інформ. системи, 2010. — 342 с.
14. Болонський процес у фактах і документах / Упоряд. М.Ф. Степко, Я.Л. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін. — К.; Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2003. — 52 с.
15. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник для майбутній ад'юнктів вищих навч. закл. / О.І. Вишневський. — Дрогобич: Коло, 2003. — 180 с.

- 16.Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред.. В.Г. Кременя; Авт.кол.: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін. — Тернопіль: навч. кн. — Богдан, 2004. — 384 с.
- 17.Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с.
- 18.Власова О.І. Основи психології та педагогіки: Підручник / О.І. Власова, А.Марушкевич. — К. : Знання, 2011. — 333 с.
- 19.Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Наталія Павлівна Волкова. — [2-ге вид., перероб., доп.]- К.:Академвидав, 2007. — 616 с.
- 20.Глоссарий современного образования / под. ред. проф. В.И. Астаховой и чл.-кор. НАПН Украины А.Е.Сидоренко. — Х.: ОКО, 1998. — 272 с.
- 21.Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. — Київ : Либідь, 1997. — 374 с.
- 22.Державна національна програма "Освіта" (Україна ХХІ століття). — К. : Райдуга, 1994. — 61 с.
- 23.Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. / Дичківська І.М. — К.: Академвидав, 2004. — 352 с.
- 24.Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [голов. ред. Г. Кремень]. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
- 25.Європейський простір у сфері вищої освіти: Спільна декларація міністрів освіти Європи від 19.06.1999 // Вища школа. — 2000. — № 2. — С.15—18.
- 26.Жуков Г. Н. Основы общей и профессиональной педагогики: учеб.пособие для сред. проф. образования по спец. 0308 Проф. обучение (по отрасли) / Г. Н. Жуков, П. Г. Матросов, С. Л. Каплан ; ред. Г. П. Скамницкая. — М.: Гардарики, 2005. — 384 с.
- 27.Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В.С. Журавський, М.З. Згуровський. — К. : ІВЦ «Вид-во "Політехніка"», 2003. — 200 с.
- 28.Загвязинский В. Методология и методы психолого-педагогического исследования / В.Загвязинский, Р.Атаханов. — М.: Издательский центр "Академия", 2005. — 268с.
- 29.Закон України "Про Вищу освіту" / Сайт Верховної Ради в Україні — [Електронийресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
- 30.Закон України "Про освіту" [Електронний ресурс] / Режим доступу :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.

- 31.Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М.З. Згуровський. — Київ : НТУУ «КПІ», 2006. — 544 с.
- 32.Зеер Э.Ф. Психология профессионального развития / Э.Ф.Зеер. — М.:Академия, 2007. — 234 с.
- 33.Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії: Монографія. — Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. — 608 с.
- 34.Инновационная политика высшего учебного заведения / [Девяткина МА., Мирошникова ТА., Петрова Ю.И. и др.]; под ред. Р.Н. Федосовой. — М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. — 178 с.
- 35.Исаев Е.И. Становление и развитие профессионального сознания будущих педагогов // Вопросы психологии. — 2000. — №4. — С. 57—66.
- 36.Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. — Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. — 444с.
- 37.Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / уклад. : О.О.Любар ; за ред. В. Г.Кременя. — К. : Знання, 2005. — 767 с.
- 38.Калашнікова СА. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства: монографія / СА. Калашнікова. — К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. — 380 с.
- 39.Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении / В.А.Кан-Калик. М., 1987. — 168с.
- 40.Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: підручник для вищих навч. закладів / О. Е. Коваленко. — Х.: Вид-во НУА, 2005. — 360 с.
- 41.Коджасперова Г. М. Педагогика: учеб. для студ. образоват. учреждений сред.проф.образования. / Коджасперова Г. М. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. — 352 с.
- 42.Козяр М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Козяр, М. С. Коваль. — К. : Знання, 2013. — 327 с.
- 43.Концепция информатизации образования / под руковод. А.П. Ершова // Информатика и образование. — 1988. — № 6. — С. 3 — 31
- 44.Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап: учеб.пособие для студ. высш. учеб. заведений / Краевский В.В., Бережнова Е.В. — М.: Академия, 2006. — 267 с.
- 45.Кремень В. Г. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / В.Г. Кремень. — Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2004. — 384 с.
- 46.Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні — інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати/ В.Г. Кремень. — К.: Грамота, 2005. — 448 с.

- 47.Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В.Г. Кремень. — К.: Педагогічна думка. — 2009. — 520 с.
- 48.Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В.Г.Кремень. — К.: Грамота, 2007. — 576 с.
- 49.Кудін В.О. Освіта США та Японії: методичний посібник / В.О. Кудін. — К. : Либідь, 1996. — 56 с.
- 50.Кузьмина Н.В. Методы системного педагогического исследования. — Л., 1980. — 175с.
- 51.Кузьмінський А. І. Педагогіка : підруч. [для студ. і викл. вищ. навч. закл.] / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. — К. : Знання-Прес, 2003. — 418 с.
- 52.Лазарєв М. О. Основи педагогічної творчості / М. О. Лазарєв. — Суми : Мрія, 1995. — 212 с.
- 53.Максимов В.Г. Педагогическая диагностика в школе: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб.заведений / В.Г. Максимов. — М. : Академия, 2002. — 272с.
- 54.Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: навч.-метод. посіб. / С.М. Мартиненко, А.М. Москаленко. —К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2006. — 58 с.
- 55.Менегетти А. Система и личность / Пер. с итальянского. — Изд. 2-е, испр. и дополн. — М.: ННБФ «Онтопсихология», 2007. — 352 с.
- 56.Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект) / О.М. Микитюк. — Харків : Харківський пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди, 2001. — 256 с.
- 57.Модернізація освіти України у контексті євроінтеграційних процесів: історико-педагогічний аспект: монографія / За ред. Н.Г. Сидорчук. — Житомир : ЖДУ, 2008. — 300 с.
- 58.Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Неля Євтихіївна Мойсеюк. — [5-те вид., доп. і перероб.]. — К. : Кондор, 2007. — 656 с.
- 59.Навчальний процес у вищій педагогічній школі: навчальний посібник / За ред. О.Г. Мороза. — К.: НПУ ім.М.П. Драгоманова, 2001. — 337с.
- 60.Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / М.Нагаєв. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 232 с.
- 61.Національна доктрина розвитку освіти України / Професійно-технічна освіта. — 2003. — №3. — С. 2—8.
- 62.Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки — Режим доступу:http://guonkh.gov.ua/reforma_osviti/1517.html.

63. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова/ За ред. В. Г. Кременя. — К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. — 100 с.
64. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу / Сисоєва С.О., Заскалєта С.Г. — КП «Миколаївська обласна друкарня», 2009. — 479 с.
65. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: Монографія / за ред. І.А. Зязюна. — К.: Віпол, 2000. — 636 с.
66. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: [монографія / Андрущенко В. П., Зязюн І. А., Сисоєва С. О. та ін.]; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. — К. : Наукова думка, 2003. — 853 с.
67. Новиков А.М. Методология научного исследования. — М.: Книжный дом Либроком, 2010. — 268 с.
68. Общая и профессиональная педагогика: учебное пособие для студентов педагогических вузов / Симоненко В. Д., Воронин А.М., Ретивых М.В., Дуканова Е.И., Фомин Н.В. — М.: ВЕНТАНА-ГРАФ, 2005. — 368 с.
69. Огнев'юк В. О. Освіта всистемі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. — К.: Знання України, 2003. — 450 с.
70. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб, [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
71. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін.; за ред.О.М.Пехоти. — К.: А.С.К., 2004. — 256 с.
72. Педагог професійної школи: методичний посібник / Нестерова Л.В., Лузан П.Г., Манько В.М., Герлянд Т.М., Петрова М.Я., Романенко Л.В., Слатвінська О.А., Шевчук Л.І., Шимановський М.М. / Наукова редакція Нестерової Л.В., Герлянд Т.М. — К: ПІТО НАПН України, 2012. — 264 с.
73. Педагогика профессионального образования: учеб. пособие для высш. учеб. заведений по спец. "Педагогика" / Е. П. Белозерцев [и др.]; под ред. В.А.Сластенина. — 3-е изд., стереотип. — М.: Академия, 2007. — 368 с.
74. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навчально-методичний посібник / Н. Г. Ничкало, В. О. Зайчук, Н. М. Розенберг та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. — 2-ге вид., доп. — К. : Вища школа, 1994. — 383 с.
75. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін. ; за ред. І.А.Зязюна. — 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Вища шк., 2004. — 422с.

76. Педагогічна технологія модульного навчання професії: Монографія / Нікуліна А. С., Олійник В. В., Матвєєв Г. П. та ін. — Донецьк: ДІПО ІПП, 2001. — 75 с.
77. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: [монографія / С.О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик та ін.]; за ред. С. О. Сисоєвої. — К.: ВІПОЛ, 2001. — 503 с.
78. Перспективні основні технології: навчально-методичний посібник / за ред. Г.С. Сазоненко. — К: Гопак, 2000. — 560 с.
79. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти / Підласий І.П. — К.: Вид. Дім "Слово", 2004. — 616 с.
80. Попков В. А. Дидактика высшей школы: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Попков В. А., Коржуев А. В. — М.: Издательский центр "Академия", 2008. — 224 с.
81. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С.О.Сисоєва, І.В. Соколова; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. МОН, Маріупольський держ. гуманітарний ун-т — К.: ЕКМО, 2010. — 362 с.
82. Професійна освіта: словник. навч. посіб. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. — К.: Вища школа, 2000. — 380 с.
83. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку: монографія / Авт. кол. О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, С.С. Вітвицька, Н.Г. Сидорчук, О.М. Спірін, Н.В. Якса та ін. / За заг. ред. проф. О.А. Дубасенюк. — Вид. 2-е, доп. — Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. — 396 с.
84. Профессиональная педагогика: учебник / Под ред. Батышева С.Я., Новикова А.М. Изд. 3-е изд., перераб. — М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 2010. — 456 с.
85. Сбруєва А. А. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах : навчальний посібник / А. А. Сбруєва, М. Ю. Рисіна. — Суми : СумДПУ, 2000. — 208 с.
86. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / А.А.Сбруєва. — 2-ге вид., стер. — Суми : ВТД "Університетська книга", 2004. — 320с.
87. Селевко Г.К. Педагогические технологии на основе активизации, интенсификации и эффективного управления УВП. — М.: НИИ школьных технологий, 2005. — 288 с.
88. Сисоєва С.О. Педагогічні технології професійної підготовки: навчальний тренінг / Сисоєва С.О., Бондарева Л.І. — К.: Відкритий Міжн. університет розвитку людини, 2006. — 180 с.

- 89.Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.І. Слепкань. — К.: НПУ, 2000. — 210 с.
- 90.Сучасні педагогічні технології: навчально-методичний посібник / Федорчук Е.І. — Кам'янець-подільський: АБЕТКА., 2006. — 212 с.
- 91.Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Т.Ю.Осипова, Р.С. Гурін [та ін.]; за ред. З.Н. Курлянд. — К.: Знання, 2012. — 390 с.
- 92.Феномен інновації: освіта, суспільство, культура / За ред. В. Кременя. — К.: Педагогічна думка, 2008. — 471 с.
- 93.Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М. Фіцула. — 2-е вид. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2003. — 136 с.
- 94.Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] / В. М. Чайка. — К. : Академвидав, 2011. — 238 с.
- 95.Шевчук С.С. Інноваційні підходи до навчання професії: метод. посібник. — Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2009. — 120 с.
- 96.Энциклопедия профессионального образования: В 3-х томах / Под ред. С.Я. Батышева. — М., АПО. 1998. — 1784 с.
-